

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Liber Primvs. De Germania Antiquâ cum Regionibus Germaniæ postea
adiunctis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13167

LIBER PRIMVS.

*De Germaniâ Antiquâ cum Regionibus Germaniâ
postea adiunctis.*

CAPVT PRIMVM.

De Antiquâ Germaniâ in genere.

§. 1. *Nomen.*

P R I M V M incolarum eius nomen est THEVTISCI, non à Teutonibus populis qui Danicas Insulas coluerunt, sed à voce *Theuth*, quæ veteri linguâ Germanicâ *Deum* sonat, vt probat Cluuerius.

Secundum GERMANI, quod concessum est primùm iis populis, qui Rheno transgresso dixerunt se *Tungros*; hoc enim Galli linguâ suâ dixerunt *Germanos*, hoc est *viros militares*, vt diximus in Belgicâ. Quod autem quidam sic dictos volunt à Romanis, quasi essent Gallorum *Frates*, minimùm hallucinantur.

Tertium CELTÆ, quo nomine non tantùm dicti sunt ab Antiquis *Galli*, sed & *Germani*, vt pluribus doctissimè probat Cluuerius. Lipsius quidem voluit nomen Germaniæ vicissim Galliæ concessum esse, sed rectè confutatus est ab eodem Cluuerio cap. x. lib. 1. Germaniæ Antiquæ.

§. 2. *Quantitas.*

Hos Germaniæ terminos assignat Tacitus. Separantur à Gallis, Rhatibus, atque Pannoniis Rheno, & Danubio Fluviiis; à Sarmatis, Dacisque mutuo metu, aut Montibus separantur; cætera Oceanus ambit &c. per montes intelligit Sarmaticos, & Carpathem: vbi sit constituendus locus mutui metus dicemus in Sarmatiâ.

Non dissententur tamen doctissimi Geographi Antiquis, & posterioribus temporibus Vistulam Fl. seu Vistillum fuisse Germaniæ

A ij

GERMANIA ANTIQVA.

terminum ab Oriente, id enim disertè adstruunt Plinius, Melæ, Ptolemæus: sed tamen non improbabiler dici potest, Germanos ulterius extensos esse, siquidem Æstij, atque Bastarnæ Germanicæ Gentes prædictum fluuium transcendunt, vt docebimus in Sarmatiâ.

Supponamus tamen in præsentia Vistulam eius ab Oriente finem: quare ex Ptolemæo apud quem maxima *longitudo* Germaniæ sunt confluentes Obrincus & Rhenus Fluuij, atque Vistulæ ostia, complectitur 6. Gradus maioris circuli, ac proinde tria Stadiorum millia. Latitudo autem ex Danubij fonte eleuationis polaris 30. apud eundem, ad partem maximè Borealem Cymbricæ latitudinis 39. igitur 4500. Stadiorum est.

§. 3. *Qualitas.*

ASPERA, dicitur à Tacito, cælo & terris informis: itémque tristis cultu, & aspectu: præterea horrida & fœta paludibus. Melæ rumentem montibus proponit.

HVMIDA, impedita fluminibus Melæ.

FERAX sati, Tacito est, sed fructiferarum arborum impatiens. Item, pecora fecunda habet, sed improcera; denique, iumenta parua & deformia.

INOPS. Aurum & Argentum propitij, an irati Dij, Germaniæ denegarint dubitat Tacitus: postea tamen idem auctor comperit Curtium Rufum, hæc scrutatum esse in agro Mattiacorum.

§. 4. *Lingua.*

Si credatur Philippo Cluuerio, homini in his rebus ad nau-seam vsque accurato cap. 5. & sequentibus lib. 1. de Germaniâ, olim Celtica lingua distributa fuit in quinque dialectos, Germanicam, seu Teutonicam, Gallicam, Britannicam, Hispanicam, & Illyricam, quod demonstrare nititur, ex veteribus harum Gentium vocabulis inter se concinentibus: id ego nec omnino probare possum, nec refutare licet. Certè rectè conficit Sarmatas aliquos, Germanicè locutos esse.

§. 5. *Mores.*

SIMILES fuisse Germanos Gallis quoad mores tradunt *Strabo*, atque *Dio*; negat *Cæsar* in *Commentariis*.

VRBES nullas habebant, & oppida, imò nec pati quidem poterant iunctas inter se sedes, ita *Tacitus*. Quod tamen *Cæsar* negat lib. 4. de Suevis loquens, & vi de Vbiis eo tempore Trans-Rhenanis: sed illa oppida *Cæsar*is erant Britannicis similia; meminit quoque hic πόλειον *Herodianus*.

DOMVS imbrem culmo, & fronde defendebant; *Seneca*. Has separatas locabant, vt fons, vt campus, vt nemus placuit, *Tacitus*. Has sæpe mutabant, agros subinde novos quærentes, *Strabo* & *Cæsar*. Hyeme degebant in speluncis, quas operiebant fimo. *Tacitus*, *Plinius*, *Seneca*.

VESTES. 1. Nutriebant cæsariem, eamque flauam: hanc non ponebant nisi aliquo hoste cæso, *Tacitus*, *Iuuenalis*. Barbam omnino radebant, præter labrum superius, *Diodorus*.

2. Nudi iuuenes, antequam puberes, etiam hyeme, *Mela*. Viri sagis vtuntur ex pellibus, aut libris arborum, *Idem*. Sagum autem fibulâ, aut spinâ neciebant, atque consuebant, *Tacitus*. Vestem breuem, vsque ad umbilicum Rhenonem vocabant, *Isidorus*. Fuit & eis vestis singulos exprimens artus, *Tacitus*.

3. Non aliæ fœminis, quàm viris vestes, nisi quòd fœminæ sæpius lineis amictibus velentur: eas purpurâ variant, nudæque brachia, ac lacertos, at proximam partem pectoris, incedunt, *Tacitus*.

LECTVS. Dormiebant in pellibus ferarum, aut in gramine nudo, *Mela*. Humi quies, epulæque capiuntur, sed separatæ singulis sedes intervescendum, *Athenæus*.

CIBVS. Lacte & pecore viuunt, caseo, & venationibus, *Tacitus* & *Cæsar*: necessitate cogente herbis, vt eorum equi virgultis, *Appianus*. Herbis viuere Fennos, ait *Tacitus*. Crudâ carne manibus pedibusque eam subigendo, *Mela*. Carnes tamen assas Germanis assignat *Athenæus*, & illustrioribus viris potiores cibos.

POTVS. Humor ex hordeo, & frumento, *Tacitus*; lacte vsos esse in potionem, ait *Athenæus*.

NYPTIÆ. Soli propè barbarorum vnâ vxore contenti viuunt, *Tacitus*; ante annum xx. fœminis non vtuntur, *Cæsar*. Non offert

vxor marito dotem, sed maritus vxori, *Tacitus*. Adulteræ crinem attondet maritus, coram propinquis expellit domo, & per omnem vicum verberare agit. Quæ semel pudicitiam publicauit, non formâ, non ætate, non opibus maritum inuenit, *Tacitus*. De Saxonibus tamen magis particularia tradit S. Bonifacius Archiepiscopus ad Ethebaldum Regem Anglorum: si virgo apud eos in paternâ domo, vel maritata sub coniuge sit adultera, manu propriâ strangulatam cremant, aut cingulo tenus abscissis vestibus flagellant eam castæ Matronæ, & de villa in villam missæ occurrunt nouæ flagellantes, cultellisque pungunt donec interimant.

POENÆ. Proditores, & transfugas arboribus suspendunt; ignauos, & imbelles, & corpore infames cæno, ac palude iniectâ in super crate mergunt. De leuioribus culpis conuicti certo equorum pecorûmque numero multantur: pars multæ Regi vel ciuitati, pars ipsi, qui vindicatur, aut eius propinquis cedit. Ita luitur homicidium armentis, atque pecoribus, *Tacitus*.

BELLVM. Omnes Germani belli amantes, & impatientes otij. Arma galea, aut cassis, in quibus ferarum rictus exprimentur, ex quibus extant plerumque cornua Bouum, aut Ceruorum. Lorica, clypeus amplior, & oblongior. Ensis maximus, & ad truncandum aptus. Lancea tela diuersi generis, de quibus legatur Cluuerius lib. 1. cap. 43. veteris Germaniæ, vbi hæc, sicut & pugnandi morem ad nauseam discussa reperies.

§. 6. Religio.

Hic opponuntur Cæsar & Tacitus, Cæsar enim ita lib. 6. de Germanis. Neque Druydes habent qui rebus diuinis præsent, neque sacrificiis student: Deorum numero eos solos ducunt, quos cernunt, & quorum opibus apertè iuuantur, Solem, & Vulcanum, & Lunam, reliquos ne famâ quidem acceperunt.

Tacitus econtrâ de moribus Germaniæ: Deorum maximè Mercurium colunt, cui certis diebus, humanis hostiis litare fas habent, is porro erat *Theuth*, à quo se oriundos putabant. Herculem, & Martem concessis animalibus placant, Marti & Mercurio plerumque captiuis litauere. pars Sueuorum Isidem coluit; alij quos recenset Hertham, hoc est Terram matrem. Naharuali Deos duo, quos Romani interpretantur Castorem, & Pollucem,

Non habebant statuas & imagines Deorum Germani, sed tantum lucos, Deorumque nominibus appellabant illud secretum, quod solâ reuerentiâ videtur. Neque enim Deos parietibus contineri putant: ita *Tacitus*. Aliquot tamen habuisse templa ex eodem probare nititur Cluuerius.

Ex fremitu Equorum candidorum & hinnitu futura præcinebant Sacerdotes, *Tacitus*. Habebant quoque mulieres fatidicas, *Tacitus*, *Dio*, *Strabo*; quarum tres potissimum celebrantur, *Velleda*, *Ganna*, & *Aurinia*.

Solis Sacerdotibus licitum est vincire, aut verberare quemquam, non quasi in pœnam, nec Ducis iussu; sed velut Deo imperante quem adesse bellantibus credunt; *Tacitus*.

§. 7. Politia.

REGIO vniuersa diuidebatur in pagos, pagi in vicos. Principes aut Reges ferè regionibus, aut pagis imperabant, vicis Duces. Quatuor erant ordines Nobilium, Ingenuorum, Libertorum & Seruorum.

NOBILES dicti postea *Edlingi* sufficiebant Reges, & Duces, REGES ex Nobilitate, DUCES ex virtute, *Tacitus*. Nec Regibus infinita aut libera potestas: Duces exemplo potius, quàm imperio rempublicam administrant; si prompti, si conspicui, si ante aciem agant admiratione præfunt, neciis licet sicut nec Regibus vincere, aut verberare quemquam, *Tacitus*.

REX eligebatur ferè, & si non placeret postea, reiiciebatur, *Tacitus*. Quidam tamen ex vnâ stirpe semper elegerunt, vt *Marcomanni Maroboduos*, & *Quadi Tudros*. Rex autem inaugurabatur impositus scuto, & sustinentium humeris vibratus.

In consiliis Reges, & Principes negotia conficiebant, non auctoritate sed suafione. Frameas concutiebant si res placeret, edebant fremitum si displiceret, *Tacitus*.

Quo autem in precio Rex apud eos haberetur, ex Burgundionum factò intelliges. Rex apud eos *Endinos* dicebatur; si autem sub eo belli fortuna titubasset, vel segetum copiam terra denegasset, potestate depositâ remouebatur, *Am. Marcellinus lib. 28.*

INGENVI postea dicti *Frilingi*, dabantur comites Nobilibus iura per pagos reddentibus: ita *Tacitus*. Falsum est igitur quod

aliqui scripsere nobilibus subditos fuisse.

SERVI dicti postmodum *Lasi*, seu *Lazi*, non adhibebantur ad officia domestica, sed agris & pecori præficiantur, *Tacit. & Senec.*

LIBERTI postea *Fribazi* nuncupati, in domibus officium aliquod poterant exercere, ceterum à seruis vix erant discreti. Quamquam si Regi vel Duci placerent, Nobilibus, & Ingenuis aliquando præficerentur, *Tacitus.*

Quomodo autem regimen temperatum esset ex Monarchico, Aristocratico, & Democratico Statibus, legatur Cluuerius lib. 1. suæ Germaniæ cap. 37. & sequentibus, cuius dicta nec hîc probare, neque confutare licet.

CAPVT II.

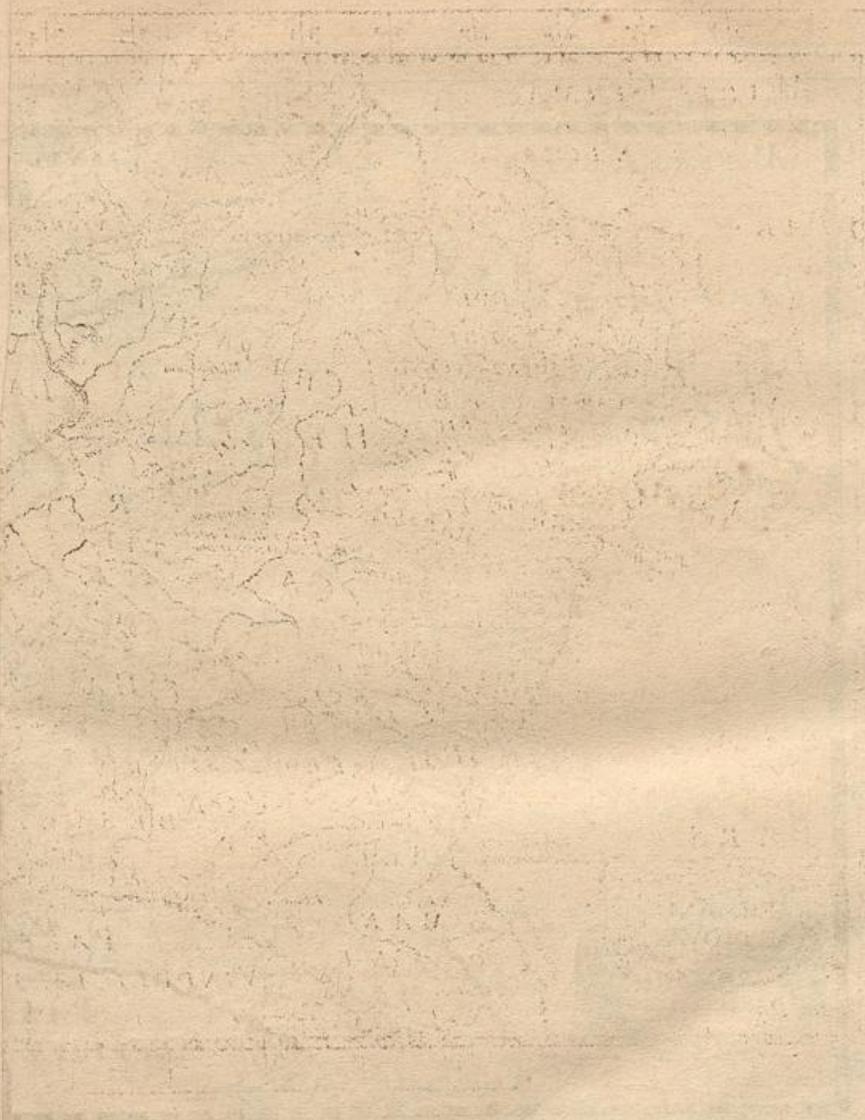
Germania Veteris diuisio.

PLINIUS Germaniæ proponit quinque populos, ad quos ait, omnes qui vulgò memorantur in historiis posse reuocari, ISTÆVONES, HERMIONES, VINDILOS, INGÆVONES, & PEVCINOS de Peucinis in Sarmatiâ dicendum erit, de Ingæuonibus hîc aliqua attingemus, cætera proponemus in Scandia.

§. I. *Istæuones.*

FRISII	} partie de Hollan- de, Ouer- yffel, & la Frise Occiden- tale.	} Dicti Frisiones Æthi- co, Frisones Sigeberto, in Maiores & Minores discreti pro magnitu- dine virium <i>Tacitus.</i> La- cus habebant immen- sos Ro. classibus nauig- atos. Sæpe pugnaere cum Ro. tuti paludibus fuis, tãdem à Corbulone domiti sunt. Contra eos ridiculè pugnavit Caligula. Ad illos quo- que pertinent aliqua ostia Rheni de quibus in Belgicâ.	} Manarmanis portus: <i>Gelmuy- dē Clauerio; Kampen Pyrchai- mero; Harlingen</i> Becano: Ver- ratus locum in Regione Fri- siæ <i>Marnan</i> dictâ ad Fluum Laubacum. Cruptoricis villa, locus inter <i>Loenarden, & Sneek</i> , à quodam Stipendiario dictâ vbi cccc. Ro. mutuis vulneribus conciderunt. Erat propè <i>Baduenæ</i> Lucus. Fleuus lacus, aliter <i>Fletio</i> ho- die <i>Zuyderzée</i> , in eo Insula co- gnominis aquis obruta, lacus omnino turbatus. Fleuum Ca- stellum in Insulâ <i>Scalling.</i>
--------	--	--	---

DVL-

DVLGIBI-
NI, *vne grāde*
partie de l'E-
uesché de Mū-
ster, Oldēbourg
Lingen, Hoye,
& Minden.

Quos Ptolemæus Dulgumnios vo-
cat: credit Cluuerius hos esse parrem
Cherufcorum è suis digressam sedi-
bus. His conterminerant à Septen-
trione ANSIBARII, seu Ampsuarij,
quorum fines occupauere Cau-
chi.

Amisia Fl.
aliter A-
masius &
Amasia:
Aems, seu
Ems.

ANGRI-
VARIJ,
partie d'O-
uerissel, Bē-
thim: par-
tie de l'E-
uesché de
Paderborn.

Qui Germanico se dediderunt duo-
bus præliis fracti. Hic posterioribus
temporibus sedisse videntur FRAN-
CI dicti aliter Salij, sic enim Mar-
cellinus, *Franci quos consuetudo Salios*
vocat; quos tamen aliqui inter se
distinguunt. Dicti sunt autem Salij à
Sala Fl. seu Sale, qui postea Isella,
seu Isalla.

Nabalia, aliis
Naualia, quod
multis impro-
bat Cluue-
rius, quasi à
Nauibus: aliis
est *Doesbourg*,
aliis *Kampen*.

MARSACI
partie d'Vtrek
& de Gueldres.

Plinio Marsatij, quos hoc loco statuendos esse ar-
guit Taciti locus. Hi erant pars Marforum, de
quibus infra, qui Druso Germaniam terrente in in-
teriora recesserunt, at hæc fuit olim Marfacorum,
atque Marforum vna sedes.

CHASSVA-
RII, *parties de*
l'Euesché de
Munster, d'Os-
nabruge, Ra-
uensperg, &
Lemgou.

aliter Chattuarij &
Chasuari videntur
fuisse Cherufcorum
socij vel clientes, &
apud eos contigisse
Variana clades Ro-
manis memorabi-
lis.

Tecelia omnium iudicio
Tekelenbourg.

Teutoburgium: *Dietmelle*,
à quo non abludit vox La-
tina recens Teutomelum.
Ab eo non procul Teuto-
burgensis Saltus, vbi cæsus
Varus, hodie *Tente*, seu *Teu-*
teberg, vbi & locus dictus
Minfeld, hoc est campus vi-
ctoriæ.

CHAMAVI
parties des
Eueschez de
Munster, &

Straboni Chaubi,
Ptole. Chamai.
pulsis indigenis
hic resederunt,
victique sunt à

Mediolanium: *Munster Pyr-*
chaimero, Mercatori *Mede-*
len vicus ad Vidrum Fl.
Asciburgium; Altamerus cre-
dit esse *Emmerik*; Rhenanus

Parall. Geogr. Tom. II.

B.

Paderborn, & quelques Comtez entre ces deux Eueschez.

Iuliano Apostata, quibus tamen dedit pacem, quia iis inuitis ex Britannia in eius castra non poterant frumenta comportari.

Duisborg: Tho. Leodius vicum *Agburg*, vbi multa vestigia antiquitatis eruuntur.

Pontes longi: inter vrbes, *Ham*, *Alm*, & *Lunigusen*, Cluuerio.

Alifonis Castellum à Druso excitatum Had. Iunio *Vesel*, vnde dictum est castrum *Lupia*: Cluuerio *Elsen*.

MARSI
parties du Duché de Vespahie & de l'Euesché de Paderborn.

olim Sicambri à Septen. contermini: per Germanicum pessimè accepti dum diem festum agunt. Tempore Cæsaris hic TVBANTES viuebant, postea his iuncti sunt, aut parum discreti sedibus.

Lupia vrbs, & colonia cuius meminit Goltzius in *Thesauro*: *Lippe*.

Teuderium: *Paderborn*, Mercatori.

Tanfanae templum in medio huius populi celeberrimum Germaniae.

SI-CAM-BRI
postea & Frãci totum tractum à Mari ad Meriduum Fluium occuparunt, Imper-

VSIPETES

Relinchusen, & partie de la Marche.

aliter *Vsippij*, vixere in agris Sicamborum expulsi à *Chartis* vna cum *Tencteris*, diuque vagati in Galliam penetrarunt, vbi à Cæsare cæsi sunt. Reliquiae hinc confedere recepti à Sicambri; postea à Druso domiti cum iisdem *Tencteris* hinc hæserunt, nec cum Sicambri transiere in Galliam.

TENCTERI

parties des Duches de Mons, & de Vespahie, & du Comté de la Marche.

eandem semper cum *Vsipetibus* fortunam experti sunt. Equites erant fortissimi, & apud eos Equus patris nobilissima portio hereditatis

Disporum:
Dusseldorp.
Linmirus:
Monhein.

BRV-

CTE-

RI, par-

ties du

Duché de

vbi antea sederunt *Ivhones* apud quos contigit incendium cuius meminit *Tacit.* Ann. lib. 13. quod tantum factis, fustibus, & vestibus re-

Lona Fl.

Segodunum:

Sigen, ad *Fl.*

Sigum, *Sige*.

Rhetico Mös:

rio iam præcipitante.	Mons, de l'Archeueché de Treues, & de Vetterraue.	stinctum est. Aliàs in Septentrionem magis promouebantur discretique erant in Maiores, & Minores, postea occupauere hanc partem Sincambrorum, qui à Sigo Flumine hîc decurrente nomen traxisse videntur.	Sibengebirge, quasi Septimontium, quia 7. castellis munitus est.
-----------------------	---	--	--

MATTIACI, vne grande partie de Vetterraue, de Hesse, d'Issembourg, & de Fulde.	apud quos Curtius Rufus argenti Venas effodit. Hîc tempore Cæsaris vivebant VBII, qui à Chattis pulsi sunt, & à Castro Mattionomen Mattiacorum obtinuerunt.	Aquæ Mattiacæ: Visbaden, quarum incolæ postea dicti BVCINOBANTES: Mattiacos fontes appellat Plinius. Castrum Mattiacorum antea Mattium Cattorum: Marburg, quasi Mattiorum burgus. Locoriturum: Lor, aliis Forchain, ad Mænum. Taunus Mons: le Mont de Visbaden, malè cis Rhenum dicitur esse Doresberg.
--	---	--

SEDV-SII, partie des terres de Mayence, Vrtbourg, Verthaim, Hoenlo.	inter Mænum & Nicrum locati sunt primùm, mox cum Marcomannis in Boiohæmum transiere, sicque eorum agros occupauere Alemanni, ad Mænum vsque protensi.	Lupodurum: Ladenbourg, ad Nicrum Fl. ita Freherus: sed Cluuerius vult esse arcem Lupf, non procul à Danubij fonte, cui repugnat Aufonius. Mænus Fl. postea Maganus dictus le Mæin. Munimentum Valentiani.
---	---	---

§. 2. Hermiones.

CHERVSCI, parties de Lauen-	Magna Gens, & Arminio duce inçlyta, ad Albim vsque prorensa. Cheruscis inserti erant quidam popu-	Idistauisus Campus vbi Ro. Duce Germanico victores, Tiberium salutare Imperatorem.
-----------------------------	---	--

bourg, d'Anneberg, de la vieille Marche, de l'Archueuesché de Magdebourg, de Brunswik, Halberstat, Hal, & quelques Côtez de Thuringe.

li, vel confanguinei, vel clientes: CATHVLCI, seu Cathulcones ad Septent. versus Albim Fl. CAMPSANI versus Chattos, & Melibocum montem. GAMBRIVII in eodem tractu, quia fuere clientes Cheru-scorum, vel Chattorum. Hi deinceps vnà cū Chattis, & suprâ dictis populis dicti sunt FRANCI, quorum hi fuere limites Rhenus, Albis, Sala, & Mœnus, de quorum origine diximus in Franciâ.

Leuphana: *Hannover, seu Hanouer.*

Trophæa Drusi: *Tangermond.*

Tulisburgium: *Brunswik, Rithaimero.*

Mesuium, aliter Mesouium: *Mildebourg, aliter Maibourg, ad Albim, vt vult Apianus.*

Pheugarum: *Alberstad, Apiano, & Irenico.*

Sylua Bacenis, Ptolemæo Semana imposita Monti Melibocco nomō montis retinet: *Hartz.*

CHAT-TI, *Côté de Schauenbourg, parries de Brunswik, Hildeshaim, la pluspart de Thuringe, Mäsfeld, Valdek, partie de Hesse, Lëgon, Paderborn, Fulde, &c.*

aliter Catti, & Chassi, seu Hatti & Hassi. Hos Cæsar SVEVOS impropriè vocat, vt pluribus Cluuerius probat lib. 3. cap. 5. Fuit autem ea Gens bellicosissima omnium Germanorum, & quæ non tantum impetu, sed etiam ratione pugnaret. Omne robur in pedite collocabat, neque suos credebat viros nisi hostem percussissent, reliqui Germani Chattis ne quidem Deos immortales pares putabant. Separabantur à sequentibus Fl. Sala: quantum autem extensi fuerint ex Mattiacis agnouimus.

Castellum Catto-rum: *Cassel.*

Munitium: *Göttingen.*

Deuona: *Neumark, in Thuringiâ Apiano.*

Becurgium, seu Bicurgium: *Erford, Pyramio.*

Calegia: *Vittemberg, aut Veimar, Thuringicum.*

Melocabus, seu Melocanus: *Coburg.*

Artaunum: *Vuisbourg, Apiano.*

Adranna Fl. *Eder.*

H E R.

Apud Ptolemæum Danuli: fidi extirere Romanis, & ad eos in Rhætiâ impunè transibant. Amplissimâ vte-

Argelia: *Torgan, Apiano.*

MVN-
DVRI,

partie du
Palatinat de
Baviere,
la Voit-
gland, la
Misnie,
& partie
de Thu-
ringe.

bantur Regione, in cuius parte Da-
nubium versus viuebant olim HA-
RVDES, qui cum Marcomannis in
Boiohæmum transmiserunt. Her-
munduri posterioribus temporibus
soli dicti sunt SVEVI, & opponuntur
Francis Burgundionibus, &c. quare
cùm fit Sueuorum mentio cum Frã-
cis, Vandalis, Burgundionibus, illi
dubio procul intelligendi sunt cum
antè SVEVIÆ nomine cõtinerentur
omnes Vindili, omnes Hermiones
præter Cheruscas, Cattos, & Ale-
mannos, & trans mare in Ingæuoni-
bus Sitones atque Sueuiones, ac
proinde magna pars Germaniæ hoc
nomine Sueviæ coerceretur.

Lupfurdum:
Missen.
Grauionurium,
aliàs Graniona-
rium: *Bamberg.*

Segodunum:
*Nuremberg, Pyr-
chaimero.*

Aræ Flaviæ:
*Norlinguen vul-
gò, Cluuerius
tamen putat esse
Aurach.*

A L E-
M A N-
N I, seu
A L A-
M A N N I,
le Bris-
gau, Ba-
den, Vir-
temberg,
& une
partie
des Val-
lées de
Suaube.

Marcomannorum incoluerunt
agros, imò & Sedusiorum postea-
quam omnes in Boiohæmum
transgressi sunt. Erant autem Ale-
manni conuenæ homines, vt eo-
rum nomen indicat, inquit Aga-
thias, *All* enim significat omnem,
& *Man* hominem. Tacitus hos
origine Gallos facere videtur, &
olim partem Imperij Ro. facie-
bant, sed vindicatâ armis libertate
acerrimi eorum fuerunt hostes,
discreti demum à Francis Mæno
Fl. quem etiam transgressi sunt.

Blusiacus mōs, seu
Brisfacus, vnde Mi-
lites Brisigani: *Bri-
sach.*

Tarodunum: *Fri-
bourg en Brisgau.*

Solicinium: *Sultz*
ad Nicrum, malè
Solms.

Lentiū: *Leitz*, vicus
prope *Friding.*

Alcimoennis, seu
Samulocenis: *Vlm.*
Rhiustiana: *Giëgen.*

A R M A-
L A V S I,
vbi antea
NARISCI
partie du Pa-
latinat de

Narisci, aliter Naristi & Na-
ristæ discreti erant à Marco-
mannis per Gabretam syluam,
Ptolemæo Ouaristi; eius no-
minis postremum meminere
Dio, & Capitolinus, nam

Menosgrada: *E-
gra.*

Cantizbis: *Am-
berg.*

Gabrota sylua,
seu Gabrita pars,

*Bauiere, &
de la basse
Austrie.*

deinceps hic collocati Arma-
lausi, Æthico malè Armo-
lai.

faltus Bohæmici,
& Turingici: *Do-
ringer-uvvald.*

MAR-
CO-
MAN-
NI,

*la Bohe-
me.*

Has primùm sedes BOII tenuere
origine Galli, vnde Regio dicta
Boiohæmum quâ voce vtuntur
Tacitus, & Velleius. Dicitur ali-
ter hic tractus Hercynius faltus à
Strabone, quò penetrasse ait Cæ-
sar Volcas, & Testofages. Eò ve-
nit Maroboduus cum suis Marco-
mannis, & Sedusiis, & Harudi-
bus. apud eos diu regnavit Maro-
boduus qui Romæ vixerat multis
ab Augusto beneficiis affectus, &
domum regressus sibi peperit re-
gnum, domuitque Lugios, Lemo-
uios, Guthones, Burgundiones
teste Strabone, Regnum ad po-
steros per longam seriem trans-
misit.

MAROBODVM
Regis Marobodi
Regia: *Prague.*
Cassurgis: *Kauris.*
Alifum: *Harnesstein.*
Redintuinû: *Tein.*
Meliodunum: *Mi-
leusko.*
Bubienum, seu Bo-
biafum: *Budweis,*
dicitur à Strabone
Regia Marobodui.
Saltus Hercynius:
Boaimer-uvvald.
Montes Sudeti: *E-
richtelberg,* vnde
Mænus Fl. & *Risen-
berg,* vnde *Albis.*

QVADI

*la Mora-
nie.*

vixere in agro qui dictus
est Vannianum regnum
Plinio, à Vannio quodam
cuius meminit Tacitus
An. lib. XII. Diu his im-
peravit Tudri genus.
Apud eos ADRABÆCAM-
PI, vt & gentes RACATÆ,
& TARACATRIÆ, quas
tamen aliquos campos
meritò suspicantur.

Ebrodunum, seu Robo-
dunum, *Brun,* seu *Brin.*
Ebuonum Lazio: *Olmütz.*
Celemantia: *Kalmints vi-
cus.*
Medoflanium: *Znaim.*
Sarmatici montes: Polo-
nis *Tatary,* Hungaris *Sze-
pesti,* Germanis *Hungerif-
chbrige,* hoc est iuga Hun-
gariæ.

GOTHI-
NI, *la par-
tie plus
Meridio-
nale de la
Silesie.*

Galli sunt origine vt lingua
arguit, ait Tacitus. Regio
Montibus tumet, vnde fer-
rum eruunt, sed maximè ex
montibus Lunæ. Cotini yo-
cantur apud Dionem.

Parienna: *Parn,* Mò-
rauiæ oppidulum.
Lunæ syluæ vbi nobi-
lis ferri sectura Go-
thinorum: *Montes
Moranie.*

O S I { Hos lingua Germanica ar-
le mi- { guit origine Germanos: tri-
lieu de { buta autem partim Quadis,
la Sile- { partim Sarmatis pendunt
se. { vt alienigenæ. Hic **COR-**
CONTOS quidam collo-
 cant. } Budorgis quam quidam
 confundunt cum Budo-
 rigo Langobardorum, dis-
 tinguunt Ortelius, & putat
 esse: *Ratibor.*
 Guttalus, seu Viadrus, &
 Sueuus: *l'Oder.*

MARSIN- { Sueui ex linguâ dignoscuntur:
GI, *la partie* { Maruingi Ptolemæo, à quo
pt^o Septentriona- { perperam citra Albim collo-
le de la Silesie. { cantur: Æthico Marniani. } Hegithmatia,
 seu Hegeth-
 matia: *Lignitz*
en Silesie.

BVR II { Sueui quoque iudicantur ex idiomate,
partie de { & medium iugum Asciburgium dicun-
la grande { tur occupare: à Ptolemæo Lygiis accen-
Pologne. { sentur dicunturque Lygii-buri. } Calisia: *Ka-*
lisz Poloniæ
 nemine re-
 clamante.

LVG II { Latissimè patet Lygiorum nomen
 in plures ciuitates diffusum, ait Ta-
 citus: hæc nomina memorantur.
 seu **ARII** qui in præliis Atrati, & nocte
 atrâ ad terrorem solent irruere. **NA-**
LYG II, **HARVALI** apud quos antiquæ reli-
 gionis lucus, cui præest Sacerdos
 muliebri ornatu, Romani numen
 & **LO-** { Castorem, & Pollucem nominant,
GIONES, { iis Alcis appellatur. **MANIMI** qui
 sunt Omani Ptolemæi. **HEVELCO-**
parties de { **NES,** Ptole. **Ælucones.** **ELYSII** à
la grande { quibus plerique volunt dictos esse
& petite { Silesios. **DIDVNI** quorum meminit
Pologne, { etiam Ptolemæus. Eos ordinare non
& de la { erat ausus Cluuerius, fecit popularis
Silesie. { meus. } Carrodunum:
Cracou, plerif-
 que Cluuerio
Lenbourg, in
 Ruffia.

Mons Asciburgius, mon-
 tes Poloniæ se-
 cundùm Var-
 tham Fl. ex-
 currentes in
 Marchiam
 Brandeburgi-
 cam.

§. 3. Vindili.

ANGLI	partie de Vagrie, & du Mekelbourg.	quos Angilos Procopius appellat: infra Saxones collocabantur olim, postea tamen mutauere sedes, & refedere in eâ parte Cymbricæ Chersonesi, quæ hætenus nomen seruat <i>Angelen</i> inter <i>Slenik</i> , & <i>Flensbourg</i> , reliqua ex Britannia repetes, vbi de iis egimus accuratiùs.	Marionis: <i>Hambourg</i> , <i>Cluuerio</i> , <i>Lunebourg</i> , <i>Apian</i> . Marionis altera: <i>Wismar en Mekelbourg</i> . Treua: <i>Lubek</i> , vt intelligitur ex fluuio cui assidet. <i>Laciburgium</i> , seu <i>Lauiburgiû</i> , quibusdam <i>Canoënum</i> dictum <i>Lauenbourg</i> : malè <i>Rostoch</i> .	
VII	VARINI	partie du Mekelbourg.	aliter <i>Verini</i> , & postea <i>Vari</i> , & <i>Varni</i> : nomen eorum remanet in Fl. <i>Varne</i> , qui <i>Rostochiû</i> alluit, & oppido.	Varinû <i>Varinorû</i> , <i>Varin</i> , ad lacû <i>Munionem</i> .
Nationes Sueuicæ	CAVIONES	partie du Lauenbourg, & Danneberg.	aliter <i>Auiones</i> dicti. Fit mentio <i>Cauium</i> in <i>Panegyri</i> . <i>Mamertini</i> , vbi cum <i>Herulis</i> , & <i>Francis</i> connectuntur: sed paulò post ab eodem auctore iidem dicuntur <i>Caibones</i> .	
Hertham Matre colentes, & inter se cõiunctæ, vnûque corpus conflantes Fluuiis, ac	DEVRINGI	Comté de Prignis en Brandebourg.	Item dicti & <i>Reudingi</i> , & <i>Redigni</i> postea <i>Thoringi</i> , seu <i>Turingi</i> , & <i>Theuringi</i> , quorum leges extant, <i>Barbari</i> Thoringi nominantur à <i>Ptolemæo</i> .	
	EVDOSES,	partie du Duché de Bars en	In quorum Ditione Insula communis septem nationibus, apud quas Terra Mater	<i>Bunitium</i> : <i>Siral sunt</i> . Insula Oceani vbi <i>Hertha</i> colebatur in sacro nemore. Ei dicatum erat <i>vehiculum cõtectum veste</i> : Illud attingere soli <i>Sacerdoti</i>

Syluis rectæ. } Pome- } sub nomi- } doti cōcessum; hic agnoscit adesse
 ranie. } ne Herthæ } Deam: tum Festi Dies & sacrum,
 } colebatur. } cuius ministri eodem lacu hau-
 } } riūtur quo ablutus est Deæ currus.

HVITHONES } De quibus nihil peculiare }
 } partie de Mekelbourg. } aiunt veteres.

VARDONES } Malè à Ptolemæo Pharodini, pro }
 } parties du Duché } Sphardini.
 } de Bart, & Stetin. }

RVGII } quorum nomen adhuc viget in op- } Rugium: Ru-
 } pidis Rugeholde, ad Fluuios Ræ- } geuold, aut ad
 } gium, & Viperam. Ruticlij dicuntur } Fl. Rægium, aut
 } à Ptolemæo, à Procopio Rogi, à Ior- } ad Viperam:
 } nande Vlmerugi quasi nobiles Ru- } nam duplex Ru-
 } gi, quos tamen locat in Scandiâ. } geuold.

HE- } Qui LEMOVII ab vno Tacito nuncupantur: Eos }
 RVLII, } Cluuerius suspicatur esse Zumos Strabonis. Postea ta- }
 } men constantissimè Heruli dicuntur, homines velocissi- }
 } mi. Iornandes vult primò vocatos Heluros à voce Græ- }
 } câ Hele, quòd in paludibus viuerent: hoc etiam nomen }
 } Hele perdurat in oppido Hele in peninsula ante ostium }
 } Vistulæ Occidentale; hos tamen Iornandes cum Gutis, }
 } in Scandiâ locat. Mamertinus in Panegyrico Herulos }
 } primos barbarorum, vltimos loco, dixit.

CARINI, } Horum meminere Plinius, & Ptolemæus; }
 } partie de la Van- } postea nulla mentio; fortè quia expeditione sus- }
 } dalie, & grande } ceptâ cum vicinâ gente (puta Herulorum) in }
 } Pologne. } eius nomen transiere.

GYTONES } aliter Gothones, & Gutto- } Gytonium, po-
 } nes, & Gotthi, seu Gotthi; } stea Gedanium, à
 } malè tamen cum Gutis Scan- } Getis, & Danis,
 } diæ confunduntur. Apud } vt vult Goro-
 } eos colligi Succinum tradit } pius, itémque
 } Pytheas. Vtrum hi Gotthi, do- } Codanium à fi-
 } ctissimè refutatum leges apud } nu: Dantzic.
 } Parall. Geogr. Tom. II. } C

mar

le en Pologne.

Cluuerium lib. 3. Germ. cap. 34. Item vtrum venerint ex Scandiâ vt vult Iornandes; an consanguinei eorum Gepidæ, quid sit Regio *ouim* ad quam peruasisse dicuntur, quam suspicatur ad Fluium Obium extensam esse.

Eridanus hodie latinè Redanus, vulgò *Raddaune*, aut *Radune*, malè à veteribus cum Italico confusus.

SIDINI, *parties de la nouvelle Marche, & grande Pologne.*

Apud Strabonem lib. 7. Marobodui Regi subiecti fuerunt; eorum nomen Ptolemæi Codices Latini deprauant.

Viritium; *Piritz.*

LANGOBARDI

parties de la nouvelle Marche de Brandebourg, & de la vieille.

aliter Longobardi, olim minuta Gens sed fortissima, & validissimis licèt cincta nationibus, non obsequio, sed præliis tuta, *Tacitus*. Gens Germanâ ferocitate ferocior dicitur apud Paterculum. Ita dictos vult Paulus Diaconus in eorum Historiâ ab intactâ ferro barbâ; nam apud eos *Lang* Longam, *Bard* Barbam sonat. Malè quidam ex Scandiâ eos accersunt, vt & *Lacosargi* dicuntur apud Strabonem.

Budorigum: *Brãdebourg*; alij volût esse *Breslau*, in *Silesiâ*, malè.

BURGUNDIONES
seu Burgûdi & Burguziones,

partie de la grande Pologne.

Gens olim humilis, quare de eâ *Tacitus* fileat. Suspiciatur aliqui eos esse *Mugilonas* Strabonis, Regno Marobodui accensitos; apud *Ammianum*, se oriundos ex Romanis iactabant. Profecti è suis sedibus agros *Chattorum* occupauere, & *Alemannis* fuere contermini, vbi Regio *Pallas*, vel *Capellatium*, atque terminales lapides, vtriusque populi agros distinguentes. *Alemannis* autem in *Rhætiam* transgressis, eorum sedes occupauere *Burgundi*, vnde demum in *Galliam* transmiserunt.

Limiofa-leum, *Gnesna* en *Pologne* *Petro Apiano*.

SEM-
NON
NES

la Lu-
face, &
quelque
peu de
Sileſie.

Qui vetuſtiſſimos Sueuorum fe-
memorant : centum pagis habita-
bant, magnôque corpore efficie-
batur, vt ſe caput Sueuorum puta-
rent. Syluam habebant Religione
celebrem, ad quam ſtato tempore
conueniebant, in eam nemo ingre-
diebatur niſi obligatus vinculo vt
proſiterentur in ſe numinis aucto-
ritatem : ſi quis caderet non aude-
bat furgere, ſed humi voluebatur:
hæc omnia Tacitus.

Lugidunum: Glo-
gau, Mercatori.

Buniſium: Schu-
uibufin, in Ducatu
Glogouiēſi. A qui-
buſdam malè con-
funditur cum Bu-
nitio de quo in
Eudofibus.

Setidaua: Stēſoun,
alij putāt eſſe Vv-
ladislan Poloniæ.

CAVCHI

la Friſe O-
rientale,
Comté d'Ol-
dembourg,
Comté
d'Hoye, &
partie de
l'Archeueſ-
ché de Bre-
me.

aliter Cauçi, & Chauēſi, poētis
Cayci; diuidebantur in Maiores,
& Minores. Miſerandum eorum
ſtatum deſcribit Plinius lib. 16.
cap. 1. vbi depingit eorum caſas
inter maris ætus, cōſque quali
perpetuum naufragium patientes.
Sæpe cum iis decertauere Roma-
ni, dubiâ victoriâ aliquando: qua-
re Tacitus eos inter Germanos po-
pulum nobiliſſimum vocat. Hic
quoque ANSIBARII, nam eo-
rum agros Cauçi occupaffe per-
hibentur.

Fabiramum,
ſeu Phabira-
mum, & Bira-
num: Bremen.

Amafia, &
Amiſia: Em-
dem, malè
Marpurg.

Statio: Sta-
de, Romana-
rum nauium
portus, & re-
cepraculum.

SAXO-
NES,
vni Ta-
cito
FOSSI;

l'Holſa-
ce.

Vixere olim inter Anglos, & Cymbros Cheruſcorum
amici, & ſocij : poſtea ſuos terminos dilatauere, maxi-
mè tēporibus Francorum, adeoq; ad Rhenum protēſi
ſunt, Romanisq; terribiles extiterūt modò Gallicam
oram, modò Britannicam exſcenſione factâ depopu-
lantes : vnde natæ voces *Saxonici littoris*, cuius cura
demandabatur viris clariffimis, vt Saxones ad nauigan-
tes prohiberent. Quomodo autem poſtmodum cum
Iutis & Anglis in Britanniam tranſmiſerint aliàs dixi-
mus. Quantum item extenſi fuerint ſub Carolo Ma-
gno, & quid negotij huic exhibuerint Francici lo-
quuntur Annales.

C ij

CYMBRI
*la Iut-
 lande.*

Degunt in reliquâ peninsulâ quæ ab iis Cymbrica dicta est, apud Plinium lib. 4. cap. 13. CARTRIS. Cymbro- rum ciuitatem paruam fuisse suo tempore Tacitus ait, sed gloriam ingentem, ob maiores suos quos Marius obtriuuit. De eorum origine multa prostant fabulosa apud Plutarchum in Mario. Iis adiungendi sunt multi populi apud Ptolemæum in hac Cherionneso dispositi, sed quia eorum nulla in Historiis mentio lubenter præmittimus. Cymbros existimo posterioribus temporibus dictos esse IVTAS, quorum nomen remansit in IVTIA Daniæ, cum ipsi in Britanniam traiecissent.

TEVTONES, *les Isles de Dannemark.*
 SVIONES, *la Suede.*
 SITONES, *la Noruegue.*

De quibus capite sequenti dicemus in Scandiâ, sicut & de parte hâc Septentrionali, quam pertinuisse ad Germaniam antiquam multis probat crudité suo more Philippus Cluuerius.

CAPVT III.

De Scandia & Insulis adiacentibus.§. I. *Nomina.*

IN hoc vastissimo terrarum tractu veteres numerauerunt tres partes, Scandiam, Finingiam & Codani sinus minores Insulas. SCANDIA dicta est aliter Scandinauia, itemque *Baltia* apud Plinium ex Timæo, & Xenophonte Lampfaceno, ex Pythiâ autem *Basilia*. Videtur quoque *Nerigon*, apud Plinium nominari, & ut quidam arbitrantur *Bannomana*.

FENINGIA, seu *Finningia*, ab imperitis *Einingiam* vocari, ait Ioannes Magnus, sed tamen dicitur apud Plinium *Eningia*.

CODANVS SINVS, ita dictus videtur ab Insulâ Codanoniâ de quâ postmodum, quia satius est mare à terris, quam terras à mari denominari, cum illæ sint proprius denominantium locus. Apud Plinium, Melam, & Tacitum dicitur *Mare Suevicum*, & *Germaniæ sinus*. Ptolemæo est *Sinus Venedicus* (quem Ioan. Magnus sic dictum putat à Vennis, seu Vandalis, alij à Venedis antiquis Sarmatiz populis) in quo agnoscit & *Sinum Clylipenum*, qui hodie

Euonichus est; & Plinius eiusdem Germanici sinus partem appellat *Sinum Lagnum*, scilicet ad Insulam *Langeland*. Postmodum ab Hermoldo, & Adamo Bremensi Balticum denominatur, nempe à *Baltia* Insula, de quâ in Scandiâ, cuius fauces inter Cymbricam Chersonesum, & Nerigonem ab iisdem assignantur.

§. 2. *Quantitas.*

SCANDIA Xenophonti Lampfaceno apud Plinium dicitur *magnitudine immensa, & penè similis continenti*. Solino *Germanicarum Insularum Maxima*, aliàs *Britannicarum*, & meliùs. Apud Ptolemæum supra modum, & veritatem restringitur, ei enim longitudinis tres tribuuntur gradus sub gradu latitudinis 58. qui tantum reddunt 92691 passus, seu 737 stadia circiter. Procopius autem lib. 2. Belli Gothici decies maiorem Britannia facit.

FENINGIA non minor opinione creditur ipsâ Scandinaviâ: Ita Plinius.

§. 3. *Qualitas.*

PROCOPIVS loco laudato, vbi sub falso Thules nomine describit Scandiam, hic solem ait existere supra terrâ diebus 40. quemadmodum & postea totidem latere Sed in tēpore turpiter aberravit, cum ait id contingere circa extremum æstatis & dum vergit in Autumnum & circa hyemis postrema, cum in utroque Solstitio dicere debuerit. Et cum Sol tandiu latet timere indigenas ne Solem perdant, nec repetitam experientiam abstergere timorem, ideoque mittere speculatorem in montes qui Solis reditum annunciet, qui multa cum voluptate recipitur.

§. 4. *Mores.*

SCRITHIFINORVM mores sic depinguntur à Procopio lib. 2. Bel. Gothici. Belluarum in morem vitam degunt: toti sunt in venationibus, agros nusquam colunt: carne tantum vescuntur, & ferarum pelles quas neruis consuunt sibi aptant inconcinnè. Pueros lacte non nutriunt, sed medullis, & cerebellis animantium. Puerpera foetum enixa eum suspendit ex arbore in pelle ferinâ, &

illicò cum marito ad venationem pergit. Deos ac Dæmones plurimos colunt, sed Deorum maximum arbitrantur Martem, cui mactant primum ex hostibus quem ceperunt: prius hunc suspendunt viuum ex arbore, indè que inter vepres & senticeta raptant, sicque miserè excruciatum conficiunt.

GOHORVM antiquorum hi mores commemorantur à veteribus. Ferè tantum pellibus vestiti incedunt, sordido cultu, Fœminæ paulo elegantiori. Duellis seu Monomachiis erant deditissimi, his sibi gloriam, sibi pulchras vxores comparabant. In Comitia sua procedebant armati scuto, galeâ, lanceâ. Cùm audiebant in aère strepitus, sagittas eò collineabant quasi Diis suis laborantibus opem laturi. Vtebantur in bello rotis armatis ferro, & vneis, quas peritè immittebant in hostes, & iisdem sese muniebant. Principum demortuorum cadauera, aut suspendebant ex arboribus, aut comburebant Iunipero. Templum habebant magnificentissimum totum obductum auro, in eo tres statuæ Deorum. Qui stabat in medio dicebatur *Thor*, præerat ille aëri & tempestatibus, hic erat Iupiter. Alij duo *Voda*, & *Fricco*, seu *Friga*, hic voluptatibus præerat, ille bello. Nono quoque anno hîc fiebat publicum sacrificium à quo nemo eximebatur, ex omni animali quod masculum esset nouem capita Diis offerebant, & cadauera suffigebant arboribus quæ ab eo tactu sacræ fiebant.

§. 5. *Scandia, seu Scandinavia*, la Suede, & la Noruege.

SVIONES	}	SCANDII nomen retinent in Prouincia Sconiâ, aliter Scaniâ.
SVEONES Eginhardo.		HILLEVIONES, aliter Helleuiones, Ptolemæo Leuoni, fortè pro Hilleuoni: hodie est Regio <i>Halland</i> , seu <i>Helland</i> , & <i>Hilland</i> . Hi autem dicuntur quingentos ineluisse pagos, quare mirum non est, si eos porrigam per totum Orientale latus montis Sueuonis, qui totum hunc tractum bifariam secat hodie, <i>les Montagnes de Suede</i> , aliter <i>Doffrins</i> .
Iornando Suehans, & Suehidi.		
la Sueuonie, les Nordles,		
GVTÆ,		GVTÆ, seu GVTI, vbi vulgò collocantur Gothi in historiâ famosissimi, vnde in Germaniâ transisse dicuntur, grauitè repugnâte Chuerio.

ARCTICA HYEMALIS

*Et la Gothies
ou la plus gran-
de part du
Royaume de
Suede.*

FIRÆSI incoluere illam Regionem, quæ hodie nomen ferè retinet *Fiering*.

DAVCIONES videntur pars fuisse Gothorum, neque enim vox *Gautigoth*, quâ utitur Iornandes, multùm abludit.

De FAVONIBVS, seu FAVONIS, & aliquot aliis nihil occurrit.

SITONES

quorum
Regio Ne-
gigon Plinij
malè Æthi-
co Nori-
cum. Hic à
quibusdam
collocantur
Nortmâni,
vnde hactenus
pars illa
Scandiæ di-
citur *Nort-
mander*, &
*Nortbag-
ger*.

*La Nornege
Finnemak,
& les Lap-
pons.*

L O C A

I L L V -

S T R I O -

R A .

P O -

P V -

L I .

Bergi Plinio inter Insulas recensentur: Bergæ dicuntur Melæ, & è regione Thules constituuntur; hodie *Bergen*, nobile emporium.

Vmbilicus Maris, profundissima vorago, cuius meminit Paulus Diaconus, quæ bis in die fluctus emittit, & sorbet: hodie *Mael-Stroom*, inter Insulas *Loffobz*, & *Vveroe*, vbi & sine fine patere dicitur Oceanus ab eodem Diacono.

Rubeas Promontorium: *Nortcap*, & *Nortkin*.

MARCHIOFINNI quos describit Paulus Diaconus instat ferarum crudâ carne vescentes animalium, quorum hirtis pelibus vtuntur. A saltibus feras assequuntur, ligno vtentes in similitudinem arcus efformato.

SCRITOFINNI Paulo Diacono, Scrotofennæ Iornandi, Scritthifinni Procopio: posterioribus temporibus Scredeuindones dicti, & eorum Regio Scredeuinda, & Scridiuidia.

LYPIONES, Sarmatæ aliquando dicti, dubitat enim Tacitus, an has Gentes Sarmatis, an Germanis adscribat.

FENINGIA
eius populi Si-
tonibus aliquan-
do adscribun-

SCYRRI cuius vestigia remansere in Fl. *Kyro*, qui in sinum *Boddicum* cadit.

HIRRI incoluisse videntur Regionem quæ hodie *Hylandia* dicitur.

tur

tur, *la Finlan-*
de.

CARBONES Carelliam obtinere, & regio-
nem inter lacus Ladogam, & Onegam.

M I-
NO-
RES	E X-
T R A	BURCHANA Plinij Fabaria à Romanis dicta à si-
militudine frugis illic provenientis; Burchanis
Straboni & à Drufo orasillas legente subacta, ho-
die <i>Borchum</i> , seu <i>Borkum</i> , vbi visitur turris dicta,
<i>Bon-huys</i> , hoc est Fabaria domus, ita Hiero. Verru-
tius.
		AVSTRANIA à Barbaris, Glessaria à Romanis:
hodie <i>Ameren</i> , quia inquit Ortelius <i>Ameren</i> Ger-
manis succinum sonat.
		ACTANIA contra Albis ostium <i>Heiligeland</i> ,
tantum scopulus in presentia.
I N-
S V-
LÆ.	I N
S I-
N V
C O-
D A-
N O.	CODANONIA omnes Insulas huius maris à Mela
magnitudine, & fertilitate dicitur antestare, est
igitur <i>Sieland</i> . In eâ & aliquot vicinis vixere TEV-
TONES, seu Tuetoni, Æthico Theothoni, Ior-
nandi Theuthes. Cluverius putat traxisse nomen à
voce <i>Theuth</i> quæ Deum sonat, vnde postea reten-
ta significatione dicti sunt Godani, & Codani, ac
denique voce truncata Dani, quâ primum vsi sunt
Procopius, & Iornandes.
		ALOCIE tres Insulæ à Ptolemæo perperam col-
locantur ad Occidentale latus peninsulae Cymbri-
cæ, Orientale scribere debuit, suntque hodie <i>Lef-
so</i> , <i>Rom</i> , & <i>Anholt</i> .

CAPVT IV.

De Regionibus Meridionalibus adiectis Germania.

QVATVOR regiones ex Galliâ, Italiâ, Illyrico decerptæ sunt,
& additæ Magnæ Germaniæ, videlicet Heluetia, Rhætia,
Vindelicia, Noricum, quas tibi hæc tabula exhibet.

§. I. *Heluetia.*

HELVETIORVM fines assignat Cæsar Rhenum, & Rhodanum
Parall. Geogr. Tom. II. D

26 ADIVNCTÆ REGIONES GERMANIÆ,

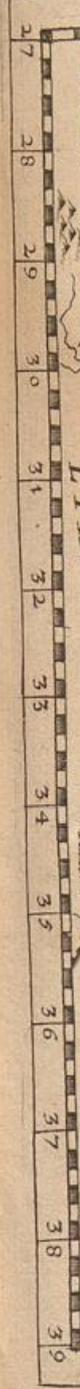
Fl. cum monte Iurasso, sed dum longitudinem, & latitudinem huius Regionis dimetiri tentavit, more suo, à veris mensuris longius aberravit. Verius dixit eos superasse reliquos Gallos fortitudine propter crebra prælia quibus Germanos aut laceſſebant, aut repellebant: habuisse duodecim oppida, vicos ad quadringentos, hæc omnia combussisse vt novas quærent sedes, sed grandi clade prostratos, à Romanis in patriam redire compulsos esse. Strabo eos diuites auri facit, itémque latrociniis deditos ab exemplo Cymbrorum.

NVM. I. Veri Heluetij.

<p>TIGVRINVS PAGVS <i>Cantons de Zurich, Appenzel, Schaffouse, Rhinthal, &c.</i></p>	<p>Cuius incolæ se coniunxerunt Cymbris Italiam petentibus: vel potiùs montibus Italicis infederunt quasi opem Cymbris laturi, sed ignobili fugâ dissipati. Malè ex mari Germanico accersuntur à Floro. Soli L. Cassium Cos. cum exercitu deleuerunt.</p>	<p>TIGVRVM vel Turigum: <i>Zurich.</i> Fines: <i>Pfsn.</i> Vitodorum: <i>Vinterthur.</i> Arbor felix: <i>Arbon.</i> Lacus Brigantinus, aliter Venetus, Hydrius Erythræo, nunc Podamicus: <i>Lac de Constance, ou Podmen.</i> Lacus Acronius, hodie inferior & Cellensis: <i>le Lac de Cell.</i></p>
---	---	--

<p>TVGENVVS PAGVS <i>Cantons de Zug, Glarus, Schunitz, & Uri.</i></p>	<p>Incolæ dicuntur <i>Tobyenoi</i> à Strabone, & cū Ambronibus cæsi sunt ad Aquas Sextias.</p>	<p>TYGIVM: <i>Zug.</i> Aquæ Helueticæ <i>Baden</i>, quem locum accuratè descripsit Tacitus.</p>
--	--	--

<p>AMBRONICVS PAGVS <i>partie du Canton de Fribourg, celui de Lucerne,</i></p>	<p>Cuius Gens prædationibus viuere solita erat: quare turpis vitæ homines apud Romanos Ambrones: victi sunt cum Teutonibus ad Aquas Sextias; lege</p>	<p>Vindonissa, seu Vindones: <i>Vindisch.</i> Vocetius Mons cuius nomina perdurant in vicis <i>Bozen, & Bosberg.</i> Salodurum, Saloru-</p>
---	---	---

28 ADIVNCTÆ REGIONES GERMANIÆ,

*Berne, & Vnder-
ual.*

de iis Plutarchum in
Mario. Malè Festus ait
eam Gentem eluui-
ne maris regionem
suam perdidisse.

rum Antonino: *So-
leure.*

Arola Fl. *Aar.*

Amma Fl. *Emma.*

Alpes Penninæ.

VRBIGENVS
PAGVS

*la Principauté de
Neufchâstel, la plus
grande partie du Can-
ton de Fribourg, & du
pays Roman.*

Nomen habet ab vr-
be Urbâ, vel Fluuio,
& malè dicitur apud
Cæsarem pagus Ver-
bigenus.

Auenticum Colo. Flauia dicta quoniam
à Tito reparata est: *Vvisflisbourg.*

Minodurum, seu Minodum: *Milden,
Gallicè Mouldon.*

Colonia Equestris *Nion* ad lacum, vn-
de in Notitia dicitur Col. Equestris hos-
est Nouidunum.

Viromagus, seu Bromagus: *Bro.*

Laufana: *Lozane.*

Eburodunum: *Yuerdon.*

Petinisca: *Biel.*

Urba *Orbe*, ad Fl. cognominem.

Murus Cæsaris, vbi nunc castrum Vir-
ginis: *le Chasteau de la Pucelle.*

NVM. 2. *Adiecti Heluetiis.*

RAVRA-
CI, *Eues-
ché & Can-
ton de
Basse.*

aliter Raurici, consilio saepe
cum Heluetiis coniuncti, vt
liquet ex Cæsare: apud Stra-
bonem lib. 4. cum Heluetiis
confunduntur, nam post
Heluetios ponit Medioma-
trices.

Arialbinum, postea
Basilia: *Basse.*

Augusta Rauraco-
rum, aliter Rauracum
& Colon. Augusta.

Augst vicus.

NANTVA-
TES, *la par-
tie basse du
pays de Vaux.*

apud quos Cæsar
duas legiones
collocavit, hos
vocat Gallos, Li-
uius lib. 31. Semi-
germanos.

Agaunum, à saxo sic dictum
nam linguâ Gallicâ Agaunum
saxum sonat, antea Ternadæ:
S. Maurice.

Penni lucus, Ioui Sacer, *No-
uille.*

Bibisco, seu Viuisco: *Vi-
uey.*

VERAGRI { Quos Dio cum Nantuatibus confundit; extendit enim eos ad Lemanium vsque lacum. } { Octodurus Veragrorum vicus: *Martinach*, seu *Marrigni*. Summus Penninus, seu Pennini vertex, vbi Iupiter colebatur. Irridet eos Linius qui à transitu Penorum dictum putat.

SEDUNI { Ad quos Cæsar partem copiarum præmisit ad facilem Alpium transitum, quoniam hæc nonnisi ægrè mercatores transibant, persolutisque magnis portoriis. Hic Pennina Vallis. } { Sedunum: *Sion en Valais*. Rhodanus Fl. cuius hic validus occursum, postea tamen leniter fluit: *le Rhofne*.

LATOBIRIGI { Coniuncti cum Heluetiis in expeditione Cæsarianâ, coactique in agrum suum redire satis feracem: Hic quoque Pennina vallis. } { Latobriga: *Latbrige*, vicus.

§. 2. *Rhætia.*

AMPLISSIMA Prœvincia extensa ad Brigantium lacum, Rheni Fontes, & Veronam urbem. Quomodo discreta fuerit à Vindelicia, & quandonam huic coniuncta, atque separata non est facile statuere, siquidem auctores hic variè loquuntur, & verò etiam repugnant sibi. Nam cum Tacitus Rhætos à Vindeliciis distinxisset, ait Oenum Fl. inter Rhætos & Noricos decurrere, insuper Augustam Vindelicorum nobilissimam Rhætorum Coloniam dixit. Origine fuerunt Thusci huius Regionis incolæ, qui Rhæto duce eò commigrarunt Iustino teste.

RHÆ-LIN-GI, { Heluetiis in expeditionibus coniuncti: cur autem in Rhætia collocemus efficiunt oppida illorum, nunc Rhætorum præcipua. Refert Cæsar ar- } { Curia: *Coire*, seu *Chur*. Clunia: *Felat Kirchen*. Tinnetio: *Tinnetsono*, seu *Tintschè*. Taxgatiur: *Täuesch* } { Rheni fons duplex }
D iij

30 ADIVNCTÆ REGIONES GERMANIÆ,

	<i>des Gri-sons.</i>	eorū fuisse fines. Iis postea sublati tota hæc Regio Rhætis cecidit.	SARVNETES populi, aliis <i>Sargans</i> , aliis <i>Dissentis</i> . VENNONES in valle Tellina vixere, vbi Tellium vrbs.
TIA	RHÆTI PROPRIE DICTI, <i>l'Euesché de Trente, l'Euesché de Brixen, Comté de Tirol, le Veronois, & le Feltrin.</i>	Apud Dionysium Afrū dicuntur GERÆ, quam vocem seruarunt eius interpretes Auienus & Priscianus manifesto errore, vt ostendit Cluuerius.	Verona caput Rhætorum: <i>Veronē</i> . Tridentum vnde Alpes Tridentinz: <i>Trente</i> . Brixino caput Brixantum, seu Brixantarum: <i>Brixen</i> . Terioli: <i>Tirol</i> . Veldidana: <i>Vilten</i> . Feltria: <i>Feltre</i> .

§. 3. *Vindelicia.*

OSTENDIMVS suprâ Rhætiam à Vindeliciâ apud quosdam scriptores aliquando separari, aliquando cum eâdem confundi. Hanc porrò separatam à Rhætiâ fuisse partem veteris Illyrici ostendit Cluuerius cap. 1. libelli quem scripsit de Vindeliciâ & Norico, sicut & partem veterum Tauriscorum, repugnante licet Plinio, qui cap. 23. lib. 3. manifestè Tauriscos à Rhætis & Vindelicis distinguit. Videtur à Fl. Vindone nomen habere Vindelicia.

POPULI	BRIGANTII ab oppido, seu lacu. <i>partie de l'Euesché de Constance, le Rhegov, partie d'Algov, & quelques dependances du Tirol.</i>	BRIGANTIVM: <i>Bregentz</i> , ad lacum cui nomen dedit. <i>Vermania: Vvangen</i> . <i>Viaa, seu Vicus Ptol. Vvagek</i> . Cælius Mons: <i>Kelmuntz</i> , vicus non procul ab oppido, <i>Munchrot</i> . Iuliomagus: <i>Dutlingen</i> . Brigobanna: <i>Beyen</i> .
	ESTIONES	CAMBODVNVM, caput Estionum Straboni, Cambidunum in Not. <i>Kampten, vel Kambten</i> . Guntia: <i>Guntzburg</i> , ad Guntiz

QVINQVE.

partie occidentale d'Algou.

Fl. & Danubij confluentes, vnde Guntienſis tranſitus.
Roſtrum Nemanix: *Memingen.*
Febiana Caſtra: *Babenhaufen.*

LYCATES, ſeu LYCATII, Ferociſſimi Vindelico- rum, quorum Arx Damasia; à Lyco Fl. dicti, *partie d'Algou, le Marquiſat de Bur- gou, & le Duché de Neubourg.*

DAMASIA Straboni, poſtea Au- guſta Vindelico- rum ad Vindonis, & Lyci confluentes: *Ausbourg.*
Clarena: *Rayn ad Lycum.*
Celeuſium: *Neuſtat.*
Abuſina: *Abensberg.*
Ambra *Pruckander Amber* ex ad- uerſo *Furſtenfeld.*
Eſco: *Sconga*, ad Fl. Lycum.

ISARGI, ſic dicti à Fl. Isargo,

la haute Baviere, & vne partie de l'Eueſ- ché de Paſſauu.

ISINISCA, ſeu Iſinuſca: *Munik.*
Reginum, ſeu caſtra Regina: *Re- genſpurg*, ſeu *Ratiſbone*, quibuſdam olim Colonia Tiberia.
Auguſtana: *Caifing.*
Seruiodurum: *Staubing.*
Parrodunum, ſeu Parthanum, Prol. Carradunum: *Parten-Kirch.*
Coueliacæ: *Kochel.*

BOII imperante Au- guſto è ſedibus pulſi per Marcomannos ex Boiohæmo, poſtea Boioarij, *la plus grande partie de la baſſe Baviere.*

Caſtra Batava: *Paſſauu*, quaſi *Baf- ſauu.*
Ænus Fl. *In.*
Petrenſia: *Ooſterhouen.*
Quintana, ſeu Quintiana caſtra *Kintzen*, vicus prope *Ooſterhouen.*

§. 4. *Noricum.*

NOMEN accepit ab vrbe Noreia, præcipua Tauriſcorum vbi erant Aurilauacra, & ad quam Cn. Carbo inani conſictu cum Cymbris certauit, vt ait Strabo. Fuit autem Noricum pars veteris Illyrici, vt & Tauriſcorum, quod pluribus probat Cluuerius in Appendice Germaniæ. Quomodo item & quando cò tranſgreſſi

32 ADIVNCTÆ REGIONES GERMANIÆ,

Boij, dicentur in Illyrico. De Noricis sic Plinius lib. 3. cap. 2. Iuxta Carnos quondam Taurisci, nunc Norici, his contermini Rheti, & Vindelici.

POPULI SEX.	<p>NORICI <i>la plus grande partie de la haute Autriche.</i></p>	<p>LAVRIACVM dicta & Col. Aureliana <i>Lorch</i>, vicus ad oppidum <i>Ens</i>. Laciacum: <i>Gemude</i>, ad lacum. Elegium: <i>Erlach</i>, ad Danubium. Ad Pontem <i>Isis</i>: <i>Ips</i>. Arlape vnde classis Arlapensis: <i>Erlap</i>. Trigiarmum: <i>Trasmaur</i>. Pirum tortum: <i>Pixendorf</i>, vicus. Comagena: <i>Lagenlaber</i>, vicus.</p>
	<p>SEVAGES <i>partie de l'Euêsché de Passau, & quelque peu de la haute Autriche.</i></p>	<p>Boiodurum: <i>Instat</i>, ex aduerso <i>Passauij</i>. Lentia: <i>Lintz</i>. Ouilia, seu Ouilianis, & Col. Aurelia Ouillana: <i>Velz</i>. Tergolape: <i>Lampach</i>, Monasterium ad Fl. <i>Traunum</i>.</p>
	<p>AMBIDRANI <i>Partie Orientale de Stire.</i></p>	<p>Cileia: <i>Cilley</i>. Colatione: <i>Altenburg</i>, aut <i>Presberg</i>, aut locus inter vtrumque. Santicum, Ptol. Sianticum: <i>Saaneck</i>. Murus Fl. seu Mura, & Muroëla: <i>Mure</i>, seu <i>Moer</i>.</p>
	<p>AMBILICI <i>partie Occidentale de Stirie.</i></p>	<p>NOREIA: <i>Neumarch</i>, aliis <i>Goertz</i>, seu <i>Goritia</i>. Stiriace: <i>Steir-Im Stoder</i>. Ad Pontem: <i>Muraun</i>. Tartufanis: <i>Rotenman</i>. Viscellis: <i>Ober-Vveltz</i>, ad discrimen alte- rius. Sabatinca: <i>Sunebend-Kirch</i>, vicus. Virunum, seu Varunum: <i>Folkmark</i>.</p>
	<p>AMBISON- TII <i>la Carinthie.</i></p>	<p>Aguntum: <i>Doblach</i>. Turnia, seu Teurnia: <i>Villach</i>. Lontium: <i>Lientz</i>, ad <i>Draui</i> & <i>Isolæ</i> confl. Drauis Fl. <i>le Draue</i>.</p>

Pons

ALAVNI

partie de Stirie,
& de l'Arche-
uesché de Saltz-
bourg.

Pons Oeni, seu Æni: *Bedaio*, seu *Bidaio*,
Smilero *Oetingen*, aliis *Inspruch*.

Artobriga: *Lebnau*, infra urbem *Lauffen*.

Iuuania, seu Iouanum, seu Gauanodu-
rum: *Salzbourg*.

Claudia, Ptol. Claudinium: *Clausen*.

Vocarium, seu Vacorium: *Vvagram vi-*
cus.

LIBER SECVNDVS.

De Germania secundum Recentiores.

CAPVT PRIMVM.

De Germania recentiore in communi.

§. I. *Nomen.*

LEMANNIA communiùs dicitur, rariùs Germania; unde autem Alemannorum nomen, supra significauimus à vocibus *Al* & *Man*, quia cõuenæ erant ex multis gentibus. Malè ergo nonnulli hanc vocem aliter explicant. Est porrò vox illa Francis, Italis, Hispanisque communis: At Angli vocant patriam suam *Tentschland*; Poloni *Niemieczka*; Hungari *Nemes*, & *Nemetorflag-Zemia*; Turci *Nimemeleker*; Græci *Elemags*.

§. 2. *Quantitas.*

LONGITVDO à Claromontio Lotharingæ, ad Bitonem Silesiæ, quæ distantia ad maiorem circulum reuocata dat 562 Mil. pass. Geometr. hoc est leucas Germanicas 140 cum dimidio, Francicas 241.

Latitudo desumitur à Mendresio Helueticæ ditionis trans Alpes Latit. 45. 12. ad Septentrionalia Rugiæ Insulæ Lat. 54. 50. hoc est complectitur 588. Mil. pass. Geomet. seu leucas Germanicas 147. Francicas 294.

Parall. Geogr. Tom. II.

E